

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monumenta Paderbornensia

Ferdinand <Paderborn, Bischof, II.>

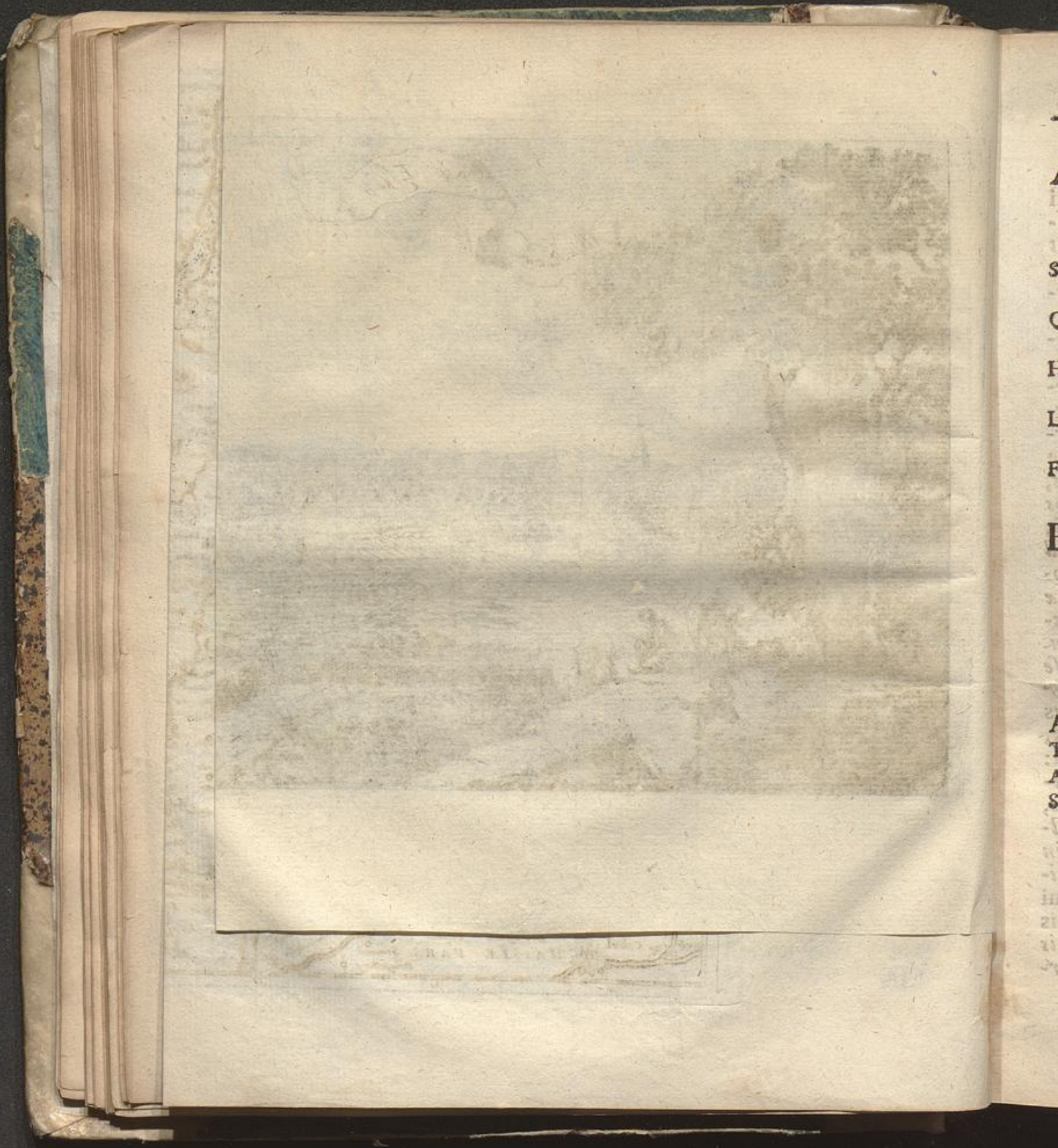
Lemgoviae, 1714

Aliso Romanus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-8040

Pag. i
N. i

ALISO ROMANUS.

MEMORIÆ SACRUM

SIQUIS ALISONEM VESTIGAS. FORTE SICAMBRIS
 IMPOSITUM DRUSI GRANDE. NERONIS. OPUS
 QUO. STETERUNT. AQUILÆ. POPULIS. QUO. ROMA. SUBACTIS
 JURA. DEDIT. SIGNIS. PERNICIOSA. SUI
 HUC. PROPERA. PAGO. VICINO. NOMEN. ET. AMNI
 HÆRET. ADHUC. PRISCIS. NOBILE. TEMPORIBUS
 LONGA. DIES. FOSSAS. LATE. COMPLEVIT. ET. HOSTIS
 MOENIA. VICTRICI. DIRUIT. ALTA. MANU
 FAMA. SUPERSTES. ERIT. SCRIPTORIBUS. AUCTA. LATINIS
 DONEC, ALISONIS. LUPPIA. CRESCET. AQUIS

FERDINANDUS. DEI. ET. APO-
 STOLICÆ. SEDIS. GRATIA. EPISCOPUS
 PADERBORNENSIS. COADJUTOR. MO-
 NASTERIENSIS. S. R. I. PRINCEPS. CO-
 MES. PYRMONTANUS. ET. LIBER. BARO
 DE. FURSTENBERG

ALISONEM. ROMANORUM. CASTELLUM. CON-
 TRA. SICAMBROS. A. NERONE. CLAUDIO. DRUSO
 AD. LUPPIÆ. ET. ALISONIS. CONFLUENTES. PO-
 SITUM. RERUM. GESTARUM. GLORIA. CELEBER-
 RIMUM. DIOECESI. SUÆ. VINDICAVIT. ET
 PATRIÆ. ANTIQUITATIS. ILLU-
 STRANDÆ. STUDIO

M. H. P

A

NO-

NOTÆ.

I. **S** I QUIS ALISONEM.] Fluvii & castelli nomen est. Fluvii apud Dionem Cassium l. 54. Ex eo namque barbari propius adire veriti, eminus tantum hostem infestavere, ita ut Drusus vicissim iis contemptis, castellum contra eos ad Lupia & Alisonis confluentes, aliudque in Chattis ad ipsum Rhenum extruxerit. Loci seu castelli apud Velleium lib. 2. Lucii etiam Ceditii præfecti castrorum, eorumque qui unâ circumdati Alisonne immensis Germanorum copiis obsidebantur, laudanda virtus est, qui omnibus difficultatibus superatis, quas inopia rerum intolerabiles, vis hostium faciebat inexsuperabiles, nec temerario consilio, nec segni providentia usi, speculati que oportunitatem ferro sibi ac suis peperere redditum. Plura de Alisonne Tacit. lib. 2. Annal. memorat. Caesar, dum adiguntur naves, Silium Legatum, cum expedita manu, irruptionem in Chattos facere jubet. Ipse audito, castellum Lupia adpositum obsideri, sex legiones eo duxit. Neque Silio, ob subitos imbres, aliud actum, quam ut modicam prædam, & Arpi, Principis Chattorum, conjugem filiamque raperet. Neque Casari copiam pugna obsessores fecere, ad famam adventus ejus dilapsi. Tumulum tamen, nuper Varianis legionibus structum, & veterem aram, Druso sitam, disjecerant. Restituit aram; honorique patris ipse cum legionibus decucurrit. Tumulum iterare haut visum: & cuncta inter castellum Alisonem ac Rhenum novis limitibus aggeribusque permunita. Verum de posterioribus verbis, utrum castellum & Aliso jungenda, magna controversia: nam ut Lipsius in comm. in Tacit. n. 19. Distinguendum videri castellum, Alisonem, ac Rhenum, pronuntiavit Vetranius, & rectè ad mentem Dionis lib. 54. Nam scribit, à Druso castellum exstructum ad Lupia & Alisonis confluvia, aliudque in Chattis ad ipsum Rhenum. Vellejo tamen loci nomen Aliso est; & Ptolemæo Ἰλισσον inter Germaniæ urbes. Imo qui junxerunt, hos imperitè legisse Xylander interpres Dionis annot. 710. monuit. Alisonem dicit Tacitus libro secundo, his ver-

verb
limi
tur a
(que
nem
nos d
Dist
nis ju
nio a
caste
id pu
Aliso
tum a
cito s
trem
Rhen
ca, se
tum s
Rhen
que q
tran.
nomi
adpr
tibus
videb
etiam
ter C
plure
Docu
à Dru
esse d
stat c
nom
mifiâ
Anna
si nec

verbis: cuncta inter castellum, Alifonem, ac Rhenum novis limitibus aggeribusque permunita. Quo in loco Tacitus loquitur de discussa obsidione castelli ad Luppiam positi: ubi tamen (quod obiter monere visum) imperitè quidam castellum Alifonem legerunt, ut Aliso sit nomen castelli: quod falsum esse Dionos docet. Ast è contrario Cluverius l. 3. Germ. antiq. c. 9. scribit. Distinguendum hic ego omnino nego, idque rectè ad mentem Dionis juxta ac Taciti simulque Velleji. Si enim, inquit, cum Vetrano ac Lipsio distinguimus dicta tria verba in tria loca, quodnam castello isti alteri dabimus nomen? aut quodnam fuisse præter id putamus, quod Dio Drusum ait extruxisse ad Luppiae & Alifonis confluvia? Si aliud fuit; certè nomen, aut saltem situm debuit addidisse Tacitus. Si idem; cur distinguimus in Tacito? nam quum duobus limitibus istis sive aggeribus ponantur extrema, castellum ad Luppiae Alifonisque confluentes, & Rhenus amnis; quid, tanquam tria forent diversa inter se loca, separamus castellum ab Alifonis confluyente, cui id impostum? tum vero, quos Germanicum limiteis, inter castellum Rheno adpositum, & ipsum Rhenum egisse censemus? denique quæ hæc fuerit apud auctorem mira atque inepta locorum transpositio vel perturbatio; dum primo castellum ad Rhenum nominaverit; dein retrogrado ordine Alifonem; tandem vero ad priora recurrendo Rhenum? apage sis cum tantis absurditatibus. Certum igitur est, distingui non debere, quæ distinguenda videbantur Vetrano ac Lipsio; & consequenter Alifonem etiam apud Tacitum proprium castelli nomen esse, quod præter Cluverium, Ortelius in thesaur. geogr. J. Horrion & complures alii memoriæ tradidèrunt; nec contrarium Dio prodidit. Docuit is tantum castellum ad Luppiae & Alifonis confluentes à Druso positum fuisse, sed propterea non negat, aut falsum esse docet, idem castellum Alifonem appellari. Quid enim obstat castelli, urbem, vel alium locum commune cum amne nomen habere? Exempla obvia, & propinqua in Luppia, Amisiâ apud Ptolemæum, Cluverium l. 5. c. 9. & Fuldâ in Annal. Franc. oppidorum & fluminum nominibus; & si necesse foret, plura in medium proferri possent: nam ut

Schildius de Cauch. l. 1. c. 10. talium neque recentior est infecunda, neque prisca cosmographia.

2. VESTIGAS.] Dignus investigatione & notitiâ Aliso, utpote Romanorum monumentorum antiquissimus in Westphaliâ, & rerum gestarum gloria celeberrimus. Hic namque Drusi, Tiberii, & Germanici ex domo Augusta belli ducum; hic consularium & triumphalibus ornamentis insignium legatorum sedes & tribunal fuit; hic contra Tencteros, Usipetes, Bructeros Chattos, Cheruscos, & potissimum Sicambros firmissimum præsidium, & hiberna æstivaque exercitûs. Hinc nobiles expeditiones susceptæ, & prælia multa decreta. Haud procul ara Drusi castelli conditoris sita. Varus cum legionibus casus. Variarum reliquiarum tumulus exstructus, & solurâ obsidione Alifonis à Germanico ara genitoris sui restituta. Huc denique à Rheno usque cuncta novis limitibus aggeribusque ab eodem permunita. Vellei. Tacit. Dio ll. cc. Cluv. l. 3. Germ. ant. c. 9. Horriion l. 2. Paneg Paderb. c. 9. Si quis igitur Romanæ aut patriæ antiquitatis studio Alifonem fortè vestiget, & contra quos, quo auctore, quo loco & tempore exstructus, quæ vestigia supersint, huc properet, & inspiciat, legatque monumentum, cui nihil inscriptum reperiet, quod non antiqui & gravis scriptoris testimonio, vel saltem valde verisimili argumento nitatur & probari queat.

3. SICAMBRIS IMPOSITUM.] Dio Cassius l. c. Notissima hæc gens, quam non tantum historiæ Romanæ, & Annalium Francicorum authores, inprimis Cæsar lib. 4. & 6. de bello Gallico Strabo lib. 4. & 7. Florus lib. 4. c. 12. Sueton. in Augusto c. 20. Tacitus Annal. lib. 2. c. 26. lib. 12. c. 39. Dio Cass. lib. 39. 40. 54. Plutarchus in Cæsare. Ptolemæus & Appianus. Notitia utriusque Imperii, & Orosius lib. 6. c. 21. verum etiam Poætæ. Horatius lib. 2. od. 4. lib. 4. od. 14. Propertius l. 4. eleg. 6. Ovidius ad Liviam de morte Drusi. Juvenalis Satyr. 4. Gratius Faliscus in Cynegetico v. 102. Martialis de spectac. epigr. 3. Claud. de bello Gildonico, & de laudib. Stiliconis. Sidonius Apollinaris, & complures alii celebrarunt.

Causæ, cur Aliso castellum contra Sicambros potissimum condi-

conditum fuerit, varia habentur. Plurimum potentiâ & virtute militari valebant; nec ulli fuerant erantque eo tempore infensiores & graviores Romani nominis & imperii hostes. Julio Cæsari Gallia victori Tencteros & Usipetes dedere recusarant. Cæsar l. 4. *Ad quos (Sigambros) quum Cæsar nuntios misisset, qui postularent, eos, qui sibi Galliaque bellum intulissent, uti sibi dederent, responderunt: populi R. imperium Rhenum finire. Si, se invito, Germanos in Galliam transire, non equum existimaret; cur sui quidquam esse imperii aut potestatis trans Rhenum postuleret.* Castra ejusdem in Eburonum finibus oppugnaverant, & parum, quin occuparent, abfuerat. Cæsar l. 6. Dio lib. 40. *Ceterum Sicambri non satis fuit ex Eburonibus prædam egisse, sed ipsos quoque Romanos petierunt: quos cum frumentatum digressos animadvertissent, castra aggressi sunt: Romanorumque re percepta ad defendendum castra concurrentium multos occiderunt.* Præterea cum Cheruscis Suevisque, viginti centurionibus incrematis, sumpserant iterum bellum. Flor. lib. 4. c. 12. *Inde validissimas nationes Cheruscas, Suevosque & Sicambros pariter aggressus est: qui viginti centurionibus incrematis, hoc velut sacramento sumpserant bellum, ad eam certam victoriae spe, ut prædam in antecessum pactione dividerent. Cherusci equos, Suevi aurum & argentum, Sicambri captivos elegerant.* Demum Drusus à Visurgi revertens, cum toto exercitu, à Sicambri circumdatus ferè periisset. Dio. l. 54. *Regressus in sociorum terram, in summum devenit periculum, insidiis hostium frequenter læsus, & aliquando in loco angusto ac concavo circumclusus, haud procul absuit, quin cum toto exercitu periret, à qua eum pernicie nihil aliud eripuit, quam hostium temeritas: qui cum uno omnes Romanos impetu deleri posse crederent, nullo ordine servato eos aggressi, victi inde, ferociaque sua fracta discessere.* Quare occasionem irrupendi in Sicambrorum fines, & ponendi ibidem castelli, tum ex bello ipsorum cum Cattis, tum nupera sua victoria oblatam minime Drusus neglexit. Dio l. 54. *In Sicambros irrupit, perque eos in Cheruscorum regionem usque ad Visurgim processit: id ut ei liceret Sicambrorum in Chat-*

tos, qui soli finitimorum auxilia negaverant, totius populi viribus facta expeditio effecerat, quo tempore Drusus, iis imprudentibus, regionem peragravit, Visurgim etiam transiturus. Ex eo Barbari propius accedere veriti eminus tantum hostem investavere, ita ut Drusus, &c.

Quod ad sedes hujus populi attinet, Sicambri sive Sigambri Sigam primùm accoluerunt; hinc progressi ad Rhenum, cui proximos Cæsar facit; ad Ruram, ubi Sigeburgi, unius ex tribus præcipuis Saxonum castellis, vestigia supersunt; ad Luppiam, & penè ad Visurgim usque fines suos protulerunt. Dio lib. 54. *Initio veris rursus ad bellum profectus Rhenum transit, Lupiæque fluminis ripis ponte junctis in Sicambros irrumpit, perque eos in Cheruscorum regionem usque ad Visurgim processit.* Quis non videt, magnum his verbis Paderbornensis diœcesis tractum designari? quem nisi eo itinere transierit, intelligi explicarique non potest, quâ viâ Luppiæ fluminis ripis ponte junctis in Sicambros irrumpere, perque eos in Cheruscorum regionem usque ad Visurgim procedere, & quomodo redux, ad Luppiæ & Alifonis confluentes, castellum potuerit erigere. Habitarunt igitur eo tempore, quo Drusus Alifonem munivit, Sicambri in diœcesi Paderbornensi, Horrion lib. 2. Paneg. c. 9. Ægid. Bucherius in Belgio Rom. lib. 1. cap. 14. §. 6. & limes inter ipsos Cattsosque fuit montis jugum, quod ab Aldenbeca juxta oppidum Cleinenbergam ad oppidum Brilon extenditur. Cluver. l. 3. c. 9. At brevi deinceps spatio in his locis hæserunt, à Tiberio Cæsare, C. Censorino & Afinio Gallo Coss. in Galliam translati, atque in agris Rheno proximis collocati. Sueton. in Aug. c. 23. & in Tiberio c. 9. Eutrop. l. 7. Cluver. l. 2. c. 18. Horrion lib. 2. cap. 9. Lips. in 2. Annal. Tacit. n. 66. Anno dein proximo, Tiberio, & Calphurnio Pisone Coss. Kal. Januarii, quibus Tiberius consulatum iniit, Romæ triumphati. Cujus triumphi meminere Vellejus l. 2. Dio Cassius l. 55. Marmor Capitolinum apud Pighium in Fastis, & Ovid. lib. 4. Trist. eleg. 2. & l. 3. de Ponto. eleg. 4. Sueton. in Tiberio c. 9. Ex his Sicambri Ifac. Pont. l. 2. orig. Franc. cap. 6. conscriptam arbitratur *Sugambram* *co-*
bor-

bortem, quam Romanus proptam ad pericula, nec minus cantuum & armorum tumultu trucem haud procul instruxerat. Tacit. 4. Annal. Nec est dubium, quin ex his etiam coacta LEGIO SICAMBRORUM, cujus sub Valentiniano Imp. in limite Istri præsidium agitantis monumentum in Pannonia prope Budam esse repertum auctor est Lazius lib. 6. de Rep. Rom. c. 13. Bonfinius lib. 1. rer. Hung. decad. 1. Legionem 1. auxiliatricem ex Sicambribus auxiliaribus conflata sub Valentiniano II. contra Quados, Sarmatas, Gothosque, in Pannonia excubias habuisse asserit. Utrum vero non aliqua Sicambrorum portio in antiquis sedibus permanserit, disceptatur: negat Cluverius lib. 2. c. 9. affirmant alii, inter quos Horrion. l. c. probantque Strabonis testimonio, qui lib. 7. *Sicambrorum*, inquit, *exigua restat portio*, in Germaniâ videlicet magnâ, postquam inde fuerunt deportati. Idem libro eodem narrat a Germanico Cæsare, qui sub Tiberio August. Germaniam administravit, inter ceteros Germaniæ Principes ductum in triumphum *Teudorigem Principem Sicambrorum*. Strabonem sequitur illo posterior Ptolemæus, qui Antonino Imperatore vixit & scripsit, is, inquam, Geog. L. II. c. 11. hæc habet: *Germaniam juxta Rhenum amnem, si à Septentrionibus ordiaris, Bructeri primores & Sigambri.*

Interim ex Sicambribus ortos, adeoque veros extitisse Sigambros, priscos Francorum Reges Merovingos, communissima est sententia. Hincmarus in vita S. Remigii l. 2. c. 11. Greg. Turon. l. 2. c. 31. Venantius Fortunatus l. 6. Carm. 4.

4. DRUSI GRANDE NERONIS OPUS.] Dio l. c. Pertinet ad notitiam & celebritatem Alifonis, & similis cujusque operis origo: commendat enim opus auctor nobilis, & venerabile reddit vetustas. Neutrum de plurimis insignibus alioquin urbibus, arcibus & locis, vel non nili obscure, & incertis conjecturis notum. De Alifone utrumque memoriæ Dio Cassius prodidit, quod *Drusus prætor Urbanus creatus Q. Ælio Tuberone Paulo Fabio Maximo Coss. initio veris rursus ad bellum profectus Rhenum transit, & contemptis hostibus castellum contra eos ad Lupiæ & Alifonis fluviorum confluentes extruxit.*
Habet

Habet igitur Aliso conditorem genere, honoribus & rebus gestis nobilissimum, magnæque apud populum Romanum memoriæ, Claudium Neronem Drusum, Octavii Augusti privignum, fratrem Tiberii, & Germanici patrem. Nec minus, anno ab U. C. ut Sigonius rationem iniit, 742. nono ante natum Christum exstructus, antiquitate & magnitudine excellit. Bis quidem C. Julius Cæsar, & primus Romanorum cum exercitu Rhenum transiit, Cæsar lib. 4. & 6. Florus lib. 4. cap. 12. Diolib. 39. & 40. sed intra brevius tempus & minore cum victoria rediit, quam ut castellum ponere, vel aliud gloriæ monumentum in hostium finibus relinquere potuerit. De primo transitu Dio lib. 39. scribit: *Sed cum Sicambros in loca munita se recepisse inveniret, Suevos autem ad auxilium bis ferendum coire, intra vigesimum diem regressus est.* De secundo idem lib. 40. *inde quoque mature metu Suevorum se recepit, nulla re perfecta, quam quod gloriam Rheni altera vice trajecti reportavit.* De Druso Flor. lib. 4. cap. 12. memorat: *Præterea in tutelam provinciarum, præsidia, atque custodias ubique disposuit, per Mosam flumen, per Albim, per Visurgim. Nam per Rheni quidem ripam quinquaginta amplius castella direxit.* Nullum dubium quin per Luppam & Amisium eadem disposuerit. Verum, Alifone excepto, proprius illorum locus, nomen & initium ignota, incerta & dubia: quia, ut Dio lib. 56. *in historiis nulla eorum mentio fit.*

5. GRANDE.] De magnitudine Alifonis fortè quis dabitur, atque ex nomine castelli, quo à Tacito & Dione appellatur, parvæ rei specimen animo effinget. Verùm grande opus fuisse, usus ejus à Dione lib. 56. occasione Varianæ cladis, quam statim subjungit, descriptus, & veteris situs vestigia manifeste demonstrant. *Loca, inquit, quædam Germaniæ Romani tenebant, non simul, sed ut fortè subacta fuerant hinc inde, unde in historiis eorum nulla fit mentio. Iis in locis Romani milites hiberna habebant, urbes condebant, eorum mores jam barbari accipiebant, in forum conveniebant, congressusque cum iis pacatos habebant.* Ingens igitur opus Aliso fuit: quia exiguum nec valde magnum, præsidio adversus validissimas gentes

gentes in mediis eorum finibus, sedi gravissimorum bellorum, castris, civitati, tribunali & foro frequentissimo, quale Alifone fuisse, ex Velleio, Floro, & Dione colligitur, & spatio, quod à vico *Elfen* ad confluentes Luppiaë & Almæ ultraque protenditur, implendo nequaquam sufficere potuit.

6. *QUO STETERUNT AQUILÆ.*] Præcipuum Romanæ militiæ signum, quod in omni legione in prima semper cohorte præferri, & in castris ante prætorium in terram defigi solebat, nec prius hiberni moveri; quam universus exercitus egrederetur, aut captatis auspiciis legiones in prælium proirent; hinc Virgil. *Æneid.* II.

----- *Ubi vellere signa*

Annuerint Superi. ----- Vide Plin. lib. 10. cap. 4. Lipsium in milit. Rom. Pierium in hieroglyphicis.

7. *JURA DEDIT SIGNIS PERNICIOSA SUIS.*] Quia cladis, qua signa amissa, occasionem dedere. Flor. lib. 4. cap. 12. *Itaque improvidum & nihil tale metuentem improvise adorti, quum ille (ò securitas!) ad tribunal citaret, undique invadunt, castra rapiunt, tres legiones opprimuntur.* Vellejus l. 2. *Quo proposito (Varus) mediam ingressus Germaniam velut inter viros pacis gaudentes dulcedine, jurisdictionibus agendoque pro tribunali ordine trahere festiva. At illi simulantes fictas litium series, & nunc provocantes alter alterum injuria nunc agentes gratias, quod eas Romana justitia finiret, feritasque sua novitate incognita disciplina mitesceret, & solita armis discerni, jure terminarentur, in summam socordiam perduxere Quinctilium, usque eò, ut se Prætorem Urbanum in foro jus dicere, non in mediis Germaniæ finibus exercitui præesse crederet.* Ita cum alias provinciæ vi partæ jure retineantur; Varus jus dicendo, & negligendo arma, signis & rebus Romanis perniciem in Germania attulit.

8. *HUC PROPERA.*] Quo manifestissima Velleii, Taciti, & Dionis testimonia, locus ad præsidium, hiberna, bellum contra Sicambros, Cheruscos, Marfos, Brueteros & reliquas finitimas gentes sustinendum & gerendum, ad iter, com meatum, & expeditiones *Vifurgim* versus, ad aquationem, annonam

B

exer-

exercitus, equorum pabulum opportunus, item vetustissimæ munitionis vestigia, fama superstes, simillima vici & fluminis nomina ducunt vocantque. Nam juxta Tacitum, ad Luppiam; Vellejum, non procul à capite Luppiae; Dionem, ad Luppiae & Alifonis fluviorum confluentes, à Druso revertente à Vifurigi contra Sicambros extructus fuit. Præterea clare ex Velleio, vicinum Varianæ cladi fuisse, colligitur. Idem clariùs Tacitus tradit, additque inter Alifonem & Rhenum cuncta Germanicum permunivisse. Sed etsi Alifonis Romani situs a tribus Romanæ historiæ clarissimis scriptoribus sit designatus; fuere tamen, qui alibi castellum illud collocaverint. Ortel. in thesauro geographico. *Aliso castellum habet Tacitus ad Rhenum. Hujus & Paterculus quoque meminit. Hodie Wesel vocari ad ostium Lupiae H. Junio placet. Iselburg est Hieronymo Verrutio, quod magis probo. In Doctissimis Sckegkii ad Velleium notis lego, à Rhenano pro Alzheim haberi. Aliso Dionis fluvius est, quem idem Verrutius cum Frebero in notis ad Mosellam Ausonii de Oude Isel interpretatur. Alisum ἄλιον Ptolemæo ad Rhenum urbs. Hanc Villanovanus Harstein putat: ipse viderit. Heroldo circa Hailprun & Saltzborn videtur ad Concharum amnem.* Verum horum omnium opiniones falsas esse, ut Cluverius scribit, facile disertissimis ipsorum auctorum testimoniis probari potest. Ad Rhenum esse nequit; quia Tacitus cuncta inter Alifonem & Rhenum permunita testatur: fuit ergo à Rheno remotus. Habet quidem Vesalia, Iselburgum & Alzheimium cum Alifone aliquam similitudinem nominis, ast iis in locis Luppiae & Alifonis flumina non confluunt. Quare vera & communissima sententia, quam Cluverius l. 3. Germ. antiq. Ifac. Pontan. lib. 1. Geldr. Joannes Horrion l. 2. Panegyri. Paderb. c. 9. Pideritius in chron. Lipp. Teschemacherus in chron. Clivienfi. Stangevolius & plures tenent, in Dicecesi Paderbornensi, ubi prope Neuhusium, haud procul Paderbornâ, Luppia & Alma coeunt, Alifonem constituit. Quod si *Alisi* memorati à Ptolemæo vera sedes ad Rhenum fuerit, à Velleio, Taciti, Dionis Alifone diversum erit; sed utrum omnes Ptolemæi civitates per Germaniam rectis verisque sitibus sint locatæ,

tæ, multi dubitant. Interim cum satis ostensum sit, Alifonem in dicecesi Paderbornensi, ad confluentes Almæ & Luppiaë situm fuisse, superest investigandum, utrum in vico *Elsen*, an *Neubusii*, ubi municipium & arx: pro *Elsen* nomen, antiquitas & Cluverius; pro *Neubusio* facit, quod ibidem sint propriè Luppiaë & Alifonis confluentes, nota Alifonis ex Dionne sedes. Componi posse videtur hæc controversia, si cum Horrione dicatur, Alifonem utrumque locum lato suo ambitu comprehendisse.

9. PAGO VICINO NOMEN.] Prope Luppiaë & Almæ confluentes antiquus & celebris etiamnum vicus *Elsen*, de quo Cluver. l. c. *Ipse autem vicus Elsen haud dubiè est castellum EX. CIV. quum iisdem penè literis nomen ejus antiquum in dicto vico exstet.* In documentis antiquis Anno 1058. 1107. 1209. *Helsen*, *Hilesan*, *Heleson* appellatur: unde vix ambigi potest, quin *Elsen* aut *Alfon* quoque prius dictus fuerit. Frequens enim hujusmodi nominum in *on* terminatio tum erat. Fuit olim ejusdem nominis, quod more veteri nobilium à vico sumpsit, familia equestris seu militaris *de Elsen* / aliter *Glesen* / ex qua *Hartmannus* & *Hildegurgis* ejus conjux benefactores Monasterii Gerdensis ann. 1177. *Rotgerus* an. 1186. *Joannes* & *Volbertus*, ambo Canonici Paderbornenses; ille an. 1202. 1238. hic ann. 1230. 1244. *Suederus* an. 1213. 1272. in antiquis literis memorantur.

10. ET AMNI.] Parum ab Alifone fluvio nomine differt, re ipsa autem omnino idem est *Alma*, qui proxime à capite Luppiaë, eidem infra Neuhusium arcem, & vicum *Elsen* confunditur *Almana* in translatione S. Modovaldi nuncupatur: recensenti enim omnes amnes, qui in Luppiam se exonerant, nullus occurrit, qui Alifoni castello magis conveniat. Cluver. l. c. Horrion l. c.

11. LONGA DIES.] Quid hostis manu, ferro, & igne non diruit & evertit? quid sine vi non collabascit, & consumitur sola vetustate? E grandi illo Drusi opere, si Almæ & Luppiaë confluentes, nomen in vico vicino servatum, & exigua fossarum vestigia excipiantur, nihil omnino hodie superest, neque à longissima memoria superfuit. Vix annis 20. steterat, quando

B 2

post

post cladem Varianam à Germanis victoribus obsessus, atque Lucio Cæditio castrorum præfecto, qui cum quadam manu, ut observat Cluverius, præsidio castris relictus fuerat, erumpente, in potestatem eorundem venit. Zonaras Annal. tom. 2. Hos castellum à Romanis desertum, & sibi invisum funditus evertisse, Romani nominis odium, & insitus veteris libertatis amor facile persuadent. Instaurasse tamen Romanos certum ex Tacito lib. 2. Annal. *Ipse (Germanicus) audito castellum Lupiæ flumini adpositum obsideri, sex legiones eo duxit, &c. conservatum quidem tum fuit; neque enim Cæsari copiam pugne obsessores fecere, ad famam adventus ejus dilapsi:* Tac. l. c. sed non ultra Principatum Claudii Imperatoris retentum, qui teste Tacit. Annal. II. C. Valerio Asiatico, M. Valerio Messala Coss. ut Horrion putat, à condito Alifone sexto & quinquagesimo anno, *adeo novam in Germanias vim prohibuit, ut referri præsidia cis Rhenum juberet.* In quorum tum potestatem Alifò à Romanis iterum desertus venerit, an postea occupatus à Saxonibus, instauratusque a Carolo M. eruditè Horrion c. 10. 11. 12. disseruit. Interim dum vetus castellum quocunque demum tempore & casu corruiet; ad vicinos Paderæ fontes crevit Paderborna, civitas multis rebus inclyta, & hoc ipso loco, quo Alifò stetit, nova arx surrexit; consuetum Episcoporum ac Principum Padernensium, ab anno millesimo ducentesimo, domicilium, Horrion

lib. 2, c. 15.

FON-